

ВАРІАНТИ ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕОЗБРОЄННЯ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

УДК 338.245.3 (477)

Коник Марія Михайлівна
студентка 4 курсу, 2 групи
факультету економіки і права
ХНЕУ ім. С.Кузнеця

Особливістю функціонування виробничих підприємств України є діяльність у кризовій ситуації, що характеризується зменшенням експорту вітчизняної продукції. Тому підприємства повинні оновлювати та модернізувати технології та обладнання завдяки чому знижується собівартість шляхом зменшення споживання ресурсів (сировини, енергії та ін.).

Метою статті є теоретичне обґрунтування процесу вибору варіантів переозброєння виробництва.

Процес технічного переозброєння підприємства розглянуто у працях багатьох вчених таких як М. Віленський, І. Кравцов, В. Фальцман, В. Дубровський та інші [1-4]. Автором статті систематизовані визначення наведено в табл.1.

Таблиця 1

Дослідження сутності визначення «переозброєння виробництва»

Автор	Визначення технічного переозброєння
Віленський М. [1]	Це процес оснащення новою технікою всіх технологічних переділів основного й допоміжного виробництв, включаючи виробничу інфраструктуру, а також служби соціальної інфраструктури в їх зв'язаності в комплексі для повнішої реалізації потенційного економічного ефекту кожного виду впроваджуваної техніки й підвищення економічної ефективності
Кравцов І. [2]	Це процес переведення виробництва на якісно новий вищий технічний рівень, що відображає досягнення науково-технічного прогресу
Фальцман В. [3]	Це створення нової техніки, оновлення продукції, основних фондів і потужностей, впровадження ресурсозберігаючих технологій
Дубровський В. [4]	Це комплекс заходів щодо підвищення технічного рівня окремих верстатів і агрегатів, ділянок виробництва за допомогою їх модернізації або заміни новими

Отже можна охарактеризувати переозброєння виробництва як заходи з підвищення технічного рівня обладнання або вдосконалення технології виробництва.

Існують наступні основні ознаки технічного переозброєння:

- орієнтація на заміну активної частини основних виробничих фондів;

- спрямованість на підвищення науково-технічного рівня виробництва шляхом

впровадження технологій, що відповідають світовому рівню розвитку техніки і технології;

- системний характер, що передбачає включення в процес допоміжних служб.

Вибір варіантів технічного переозброєння виробництва в рамках стратегічного планування технічного розвитку підприємства повинен передбачати системний підхід до забезпечення конкурентоспроможності підприємства на внутрішньому і зовнішньому ринках, а також базуватися на результатах маркетингових досліджень конкурентної позиції підприємства, динаміки темпів зростання ринку та споживчої задоволеності продукцією.

Можливі варіанти технічного переозброєння наведені у табл.2.

Таблиця 2

Варіанти технічного переозброєння

Завдання	Варіанти	Умови реалізації
1	2	3
1. Розвиток елементів виробничої системи	Реконструкція та технічне переозброєння виробництва	З'являється потреба у підвищенні якості продукції. Прогнозуються високі темпи зростання ринку
	Упровадження новітніх технологій виробництва продукції	Збільшується попит на продукцію нового сегменту. Стара технологія виробництва є дуже витратною.
2. Оновлення обладнання та технічних процесів	Технічне переозброєння окремих виробничих ділянок на новій якійсній основі, модернізація обладнання	З'являється потреба у підвищенні якості продукції.
	Оновлення окремих елементів або процесів	Існує можливість виходу на нові сегменти або географічні ринки збуту з удосконаленою продукцією

Продовження табл. 2

1	2	3
3. Відновлення елементів виробничої системи	Заміна окремих елементів технічних ліній виробництва	Виробничі потужності перевищують попит
4. Утилізація елементів виробничої системи.	Виведення з експлуатації	Обладнання фізично та морально зношене. Технологія є застарілою та ресурсномісткою
	Реалізація елементів виробничої системи	Обладнання більше не використовують у виробництві

Критерієм заміни обладнання повинна виступати ступінь відповідності парка обладнання техніко-економічним вимогам виробництва конкретної продукції, а також відповідність всієї виробничої системи ринковим умовам.

Проведення робіт щодо модернізації обладнання, механізації та автоматизації виробництва здійснюється за рахунок додаткових капіталовкладень, які можуть бути компенсовані економією витрат завдяки зростанню масштабів виробництва. Тобто в цьому випадку збільшуються обсяги виробництва та реалізації продукції завдяки підвищенню рівня її конкурентоспроможності на ринку [5].

Проаналізувавши можливі варіанти технічного переозброєння можливо виділити, що найефективнішими є реконструкція і технічне переозброєння виробництва та запровадження новітніх технологій виробництва продукції, бо ці заходи сприяють підвищенню якості продукції та можливій економії на енергоресурсах чи сировині та матеріалах.

Однак, негативні тенденції у світовій економіці призвели до істотного скорочення можливостей підприємств в розвитку та модернізації матеріально-технічної бази, оскільки викликали подорожчання позикового капіталу, призвели до дефіциту бюджетів і значного зменшення обсягу власних коштів підприємств.

Тому, особливий інтерес представляє лізинг, що виступає не тільки в якості механізм фінансування інвестицій в основний капітал але і в

якості механізму стимулювання попиту на дорогу високотехнологічну промислову продукцію. Переваги лізингу наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Переваги використання лізингу як джерела фінансування

Переваги	Умови використання	Місце реалізації ТП
Можливість використання нових високих технологій без значних додаткових капіталовкладень.	Відсутність вільного власного капіталу, та необхідність оновлення технологічної бази підприємства	Виробничі підприємства, АПК
Лізинг дозволяє спочатку випробувати машини чи обладнання, а потім закуповувати їх	Виробництво не налагоджене і ще триває вибір технологій	Підприємства будь-якої спеціалізації
Лізингові платежі відносяться на собівартість продукції в повному обсязі, що знижує прибуток який оподатковується.	Є необхідність у зменшенні оподаткованого прибутку	Виробничі підприємства
Скорочення термінів організації виробництва нової продукції, за рахунок придбання нової техніки, забезпечення її налагодження та сервісного обслуговування	Брак часу та необхідність швидкого виходу підприємства на нові сегменти ринку	Виробничі підприємства, АПК
Швидке та просте оформлення	Відсутність часу очікування	Сезонне виробництво

Лізинговий кредит (лізинг) – кредитні відносини, пов'язані з наданням кредиту при лізингових операціях, які передбачають передання в лізинг об'єктів основних засобів [6].

За строками експлуатації та періодом амортизації майна лізинг поділяють на оперативний і фінансовий. За фінансового лізингу об'єкт обов'язково переходить у власність лізингоодержувача, а за оперативного — залишається у власності лізингодавця.

Лізинговий кредит вигідний для українських товаровиробників як зручне джерело фінансування, засіб економії коштів, метод зменшення ступеня інвестиційного ризику та інструмент технічного оновлення виробництва. Лізинг можна розглядати як одну із найперспективніших форм виробничого інвестування, здатну суттєво поживати процес технологічного оновлення виробництва в Україні.

Таким чином, урахувавши економічну ситуацію у країні та розвиток підприємств, автором було визначено що для виробничого підприємства існує багато варіантів оновлення технологічної бази, це обумовлено необхідністю у переозброєнні виробництва.

У подальших дослідженнях автор планує зосередити увагу на дослідженні ефективності цих шляхів на виробничих підприємствах України.

Література

1. Виленский М. Экономическое содержание технического перевооружения производства / М. Виленский // Вопр.экономики. – 1984.– № 5. – С. 46–55.

2. Кравцов И. Экономические проблемы технического перевооружения производства / И. Кравцов. – М. : Наука, 1987. – 193с

3. Гур'єва І. В. Формування мети технічного переозброєння промислового підприємства в сучасних умовах господарювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/36_PVMN_2013/Economics/10_153905.doc.htm

4. Колесніков А. П. Об'єктивні передумови та напрямки оновлення техніко-технологічної бази підприємств / А. П. Колесніков, С. І. Петрик // Сталій. розвиток економіки. – 2011.– №1. – С. 150-153

5. Тімонін О.М. Обґрунтування механізму реалізації технічного переозброєння промислових підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eprints.kname.edu.ua/1344/1/158-171_%D0%A2%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D0%BD.pdf

6. Ларіна К. В. Управління технічним переозброєнням підприємства на основі концепції маркетингу : автореферат дис. ... кандидата економічних наук: 08.00.04 / НАН України. – Х., 2008 – 24 с.

Науковий керівник:
к.е.н., доцент

І.Я. Іпполітова

Опубліковано в авторській редакції